

לִיָּה וֶן לִיר

לִיָּה וֶן לִיר – סיפור מהסרטים

“אני חיה בעולם של חלומות. אני כל הזמן חיה בסרט”,
אומרת לִיָּה וֶן לִיר, פֶּלֶת פֶּרֶס יִשְׂרָאֵל לְקוֹלְנוֹעַ, שִׁזְכָּתָה
לְאַחֲרוֹנָה בְּפִסְטִיבֵל קָאן בִּפְרָס עַל מַפְעַל חַיִּים.
הַסִּינֶמָטֶק שֶׁהִקִּימָה וּפְסִטִיבֵל הַקּוֹלְנוֹעַ הֵם חֵלֶק
מִנוֹף הַתְּרָבוֹת הַיְּרוּשָׁלָּמִי

דְּנִיָּה עֲמִיחִי-מִיכָלִין

ובדידות. אני חושבת שעלינו לחשוב כל יום איך לעשות את החיים טובים יותר.”

● ספרי לי על הדרך ממועדון הסרט ועד לסינממטק. “בהתחלה היה לנו בחיפה מועדון הסרט, ורק אחר כך החלטנו להקים סינממטק. סינממטק זה משהו שונה, זה מקום שבו מקרינים סרטים, שיש בו ארכיון, שלומדים קולנוע ומלמדים קולנוע, ויש בו גם קפטררה, שבה שותים קפה ומדברים על קולנוע, אחרי שרואים את הסרטים. הקמתי את הסינממטק בחיפה ב־1973 ואת הסינממטקים בתל אביב ובירושלים ב־1974. עד אז היה מועדון סרט בבית ציוני אמריקה בתל אביב ובבית הלל בירושלים.

בשנת 1973 הגיע מברזיל ג'ורג' אוסטרובסקי עם בתו חוכבת הקולנוע, ומכיוון שרצה שיהיה לבנותיו קשר לארץ, הציע לתת לי מיליון דולר, סכום עתק (ענק) באותם ימים, כדי להקים סינממטק. ואני הייתי מספיק משוגעת כדי לומר לו: תודה רבה, אבל אני רוצה שמישהו יתן לי כסף ויגיד לי מה ואיך לעשות. אני אוהבת להיות אחראית על מה שאני מחליטה לעשות. הוא יצא החוצה ואמר לבתו, שפפעם הראשונה בחייו קרה לו שהוא רוצה לתת מיליון דולר ואומרים לו תודה לא צריך, ועם האשה הזו שאמרה לו כך – הוא רוצה לעבוד. הוא חזר אליי ואמר לי לפעול לפי הבנתי.

כבר אז חשבנו לעבור לירושלים. כי ירושלים אחרי מלחמת ששת הימים הייתה מקום פשוט נפלא. טדי קולק פתח את העיר לכל העולם, ואנשים מכל העולם רצו לבוא הנה. חיפשנו בית עם נוף יפה, כמו שגרנו בחיפה, ואני הסתובבתי בעיר עד שהגעתי לימין משה. היו פה שלוש חורבות שעמדו בפני הריסה, כדי להכשיר את המקום לפארק. באתי לטדי

“בעלי ואני היינו נוסעים בכל שנה לחו”ל – חודש אחד בפריז, חודש אחד בניו־יורק וחודש אחד בלונדון, ובכל מקום היינו מבקרים במוזון בתיאטרון, בקולנוע ובמוזיאונים. אהבתי מאוד לבקר בסינממטק בפריז, ואם לא היה מקום הייתי יושבת על הרצפה, העיקר לראות סרטים. בניו־יורק היו לנו חברים, משפחת טלבוט, שהיה להם בית קולנוע ששמו “ניו־יורקר”, והם הקרינו שם סרטים עם כתוביות – דבר שלא היה מקובל (נהוג, נפוץ) קודם לכן.

שבנו לארץ והחלטנו שגם לארץ צריך להביא סרטים איכותיים (פרמה גבוהה), כאלה שלא רואים בבתי הקולנוע. בזמנו ניתן היה לקנות סרטים ברוחב 16 מ”מ, ולא הקפידו על העתקות. קנינו סרטים וערכנו הקרנות בבית לחברים. את הסרטים אחסנתי (שמרתי) מתחת למיטה בסלון, עד שכבר לא היה מקום. אז פתחנו בחיפה את מועדון הסרט הטוב, והקרנו שני סרטים בחודש, פעם בשבועיים סרט, והיו לנו אז 200 מנויים. כיום יש לנו 8000 מנויים ושבעה או שמונה סרטים ביום...”

● מִמָּתִי נִדְבַקְת בְּחִידֶק הַקּוֹלְנוֹעַ?

“תמיד אהבתי קולנוע, אבל בשנת 1948, בקולנוע מגדלור, ראיתי את סרטו של מרסל קרנה “ילדי גן העדן”, וכשיצאתי מאולם הקולנוע אחרי שעתיים וחצי, קשה היה לי להבין שיש עולם אחר בחוץ. זה היה סרט פשוט נפלא. מאז ועד היום הזה אני אוהבת קולנוע.

היום, במקום לצאת לפנסיה אני עדיין עובדת, כי אני אוהבת את מה שאני עושה. זה נפלא שעובדים במה שאוהבים. אני חיה בעולם של חלומות, אני כל הזמן חיה בסרט. זה עולם מעניין אם כי עצוב, כי הרי הוא לא כל כך יפה בכל מקום; יש סבל וכאב

לִיָּה וֶן לִיר מְקוֹם שֶׁל כְּבוֹד בְּתוֹלְדוֹת הַקּוֹלְנוֹעַ בְּיִשְׂרָאֵל וּבְתוֹלְדוֹת חַיֵּי הַתְּרָבוֹת בְּיְרוּשָׁלַיִם. לִיָּה, יְלִידַת בְּסֶרֶבִיָּה, 1924, קִטְנָת קוֹמָה, לְבִנַת שְׂעָרָה שׁוֹפְעַת מְרִץ וְעִשְׂיָה לֹא גְבוּל, מִתְגוֹרֶרֶת (גֶּרָה) בְּעִיר הָאֱהוּבָה עָלֶיהָ, יְרוּשָׁלַיִם.

בשנת 1940, שלחו אותה הוריה לארץ ישראל בעקבות אחותה, ובכך הצילו את חייה. הם עצמם נשארו מאחור ונספו בשואה. לִיָּה וֶן לִיר לְמִדָּה בְּאוּניֶבֶרְסִיטַת הָעֵבְרִית וּקִיבְלָה תוֹאֵר רֹאשׁוֹן בְּפִילוֹסוֹפִיָּה וּבְהִיסְטוֹרִיָּה. בִּשְׁנַת 1952 הִתְחַתְּנָה עִם וִים וֶן לִיר, טִיִּס מִתְגַּדֵּב לְמַח”ל (מִתְגַּדֵּב חוּץ לְאַרְץ בְּמִלְחָמַת הָעַצְמָאוּת), וְחוֹבֵב (אוֹהֵב) קוֹלְנוֹעַ מוֹשְׁבֶּעַ (גְּדוֹל מְאוּד). לְאַחֵר נִישׁוֹאִיָּהּם עָבְרוּ לְגוֹר בְּחִיפָה, וְשָׁם הִתְחִיל הַכּוֹל.

שלושה שלבים הובילו את לִיָּה וֶן לִיר לְמִקְוֶם שֶׁבוֹ הֵיא נִמְצָאָת כְּיוֹם: מוֹעֵדוֹן הַסֶּרֶט הַטוֹב בְּשָׁנוֹת הַחֲמִישִׁים, הַסִּינֶמָטֶקִים בְּשָׁנוֹת הַשְּׁבָעִים, וּפְסִטִיבֵלִי הַקּוֹלְנוֹעַ בְּשָׁנוֹת הַשְּׁמוֹנִים.

בשנת 2004 הוּעָנַק (נִיתַן) פֶּרֶס יִשְׂרָאֵל לְלִיָּה וֶן לִיר “עַל הַיּוֹתָה גְּבֵרַת הַקּוֹלְנוֹעַ בְּמִדְיַנַת יִשְׂרָאֵל, שִׁפְתָּתָהּ אוֹפָקִים (מְרַחֲבִים) לְהַפְרָה וּלְקִיּוֹם אֲמִנוֹת הַקּוֹלְנוֹעַ בְּיִשְׂרָאֵל בְּחִלּוּצִיּוֹת, בְּהַתְמַדָּה וּבְחֻזוֹן. [...] פְּעֻלָּה בְּדִרְכִּים מְגוֹנוֹנוֹת (שׁוֹנוֹת) עַל מְנַת לְחֻשׁוֹף (לְגִלּוֹת, לְהִרְאוֹת) בְּפָנֶי הַקֶּהֶל בְּאַרְץ אֶת הַקּוֹלְנוֹעַ כְּאֲמִנוֹת הַשְּׁבִיעִית. דָּגֵשׁ מִיּוֹחַד נִתְּנָה לִיצִירַת הַקּוֹלְנוֹעַ בְּיִשְׂרָאֵל וּלְשִׁימּוֹר וּלְאִיסוּף קוֹלְנוֹעַ יְהוּדִי בְּמֵאָה ה־20.”

הַמְשָׁרֵד שֶׁל לִיָּה נִמְצָא בְּסִינֶמָטֶק יְרוּשָׁלַיִם, בְּנוֹף מְרַהִיב (נֶהָדֵר), לְמִרְגְּלוֹת (מִתְחַת ל...) חוֹמוֹת הָעִיר הָעִתִּיקָה וּבְרִכַת הַסּוּלְטָן. אֶת שִׁיחְתָּנוּ עָרְכָנוּ לִיד שוֹלְחָנָה הָעָמוּס (הַמְּלָא) בְּנִיירַת, בְּקֻטְלוֹגִים שֶׁל סִרְטִים, הוֹמָנוֹת, תְּמוֹנוֹת, פְּלֻקָּטִים וּפּוֹסְטֵרִים.

● אֵיךְ הַכּוֹל הִתְחִיל?

מושכת אותם – המקום שבו התחילו היהדות, הנצרות והאיסלאם קוסם להם.”

● יש סרטים שלא תסכימו להקרין פה?

”לא. אני חושבת שחופש הדיבור הוא דבר חשוב מאוד, שצריך לראות מה שמישהו אחר חושב, לא רק מה שאני מסכימה איתו. אני בעד לתת חופש לכולם להקרין מה שהם רוצים.”

● את מתחשבת בטעם הקהל, או יש לך קו שמנחה אותך?

”יש לי הטעם שלי, והקהל אוהב את זה. יש לי אנשים שעוברים אתי ונוסעים לפסטיבלים לבחור את הסרטים. הם מבינים קולנוע, אוהבים קולנוע והם פותחים את החברות של הפסטיבל.”

הצוות שעובד אתי פשוט נפלא. יש מהם שעובדים אתי כבר עשרים ושלוש שנים. הם מסורים ועושים עבודה נהדרת ואוהבים מאוד את מה שהם עושים, לכן המקום הזה כל כך מוצלח.”

● את בעצם מחנכת לקולנוע; יש לך קשר עם בית הספר לקולנוע “סם שפיגל”?

”כן. קודם כול אני מעריצה את מה שהם עושים. הם באים לכאן לראות סרטים, וכל שנה אנחנו מקדישים להם יום אחד ומקרינים את הסרטים שלהם. הם עושים עבודה טובה.”

● מה דעתך על הקולנוע הישראלי?

”הקולנוע הישראלי הוא הצלחה עצומה. מהתחלה היו פה כשרונות, מאפרים קישון ואורי זוהר, ועשו סרטים יפים מאוד, גם בשנות השישים וגם בשנות השבעים ועד היום. העיקר שהממשלה נותנת הרבה כסף לקולנוע, ואז יש אפשרות לעשות סרטים. יש פה המון כשרון וסרטים ממש נהדרים. את הסרטים הישראליים מזמינים לפסטיבלים בכל העולם וקונים אותם להפצה בכל העולם.”

בכל שנה יש לנו בפסטיבל תשעה או עשרה סרטים ישראליים, גם פיצ'רים (סרטים באורך מלא) וגם סרטים דוקומנטריים. סרטים דוקומנטריים יש לנו כ-200 בשנה ואנחנו מקרינים בפסטיבל כעשרים, ואת הפרס הגדול אנחנו תמיד נותנים לסרטים ישראליים ולא לסרטים מחו"ל, כי אנחנו רוצים לעזור לקולנוע הישראלי.

אנחנו מקרינים סרטים מחו"ל ברוח החופש, לזכר בעלי, שתמיד לחם לחופש בעולם וכבר בגיל 17 נסע לספרד לעזור במלחמת האזרחים. בשנת 1939 הצליח להוציא מגרמניה 27 צעירים יהודים לשווייץ

החמשך – בעמוד 14

מדרגות הפניסה לסינמטק ירושלים, והנוף המרהיב הנשקף ממנו

הדרך היחידה לראות את הדברים. בכל פעם שמישהו עושה סרט על התקופה ההיא, כמו למשל כשעשו את 'פנר על הגג', באים לכאן ומסתכלים איך אנשים חיו, איך התלבשו, איך חגגו חתונות, איך בישלו.

זה מקום כל כך נפלא ואנשים כל כך אוהבים לבוא לכאן. יש אנשים שאני רואה אותם פעמיים-שלוש בשבוע. הם באים לא רק כדי לראות סרטים; יש כאן דיונים ופאנלים על קולנוע, ועל כל מה שקורה בעולם. פעמיים בחודש, בשבת בבוקר, אנחנו עורכים 'קונצ'רטו לקולנוע', על הקשר בין מוסיקה לקולנוע. ראשית מקרינים סרט, אחר כך יש הרצאה של חוקר או מרצה מתחום המוסיקה או הקולנוע, ובסוף יש קונצרט. כל המופעים קשורים זה בזה. את המוסיקה מבצעים תלמידי האקדמיה למוסיקה, או אמנים ישראליים ידועים. הקהל אוהב את המופעים האלה, ובשבתות בבוקר הסינמטק מתמלא באנשים.

נוסף על כך יש לנו מה שנקרא 'מדברים קולנוע', אלה קורסים שמדברים על קולנוע ופוליטיקה, קולנוע ופסיכולוגיה, קולנוע ותרבות, קולנוע וספרות, קולנוע ומה שקורה בעולם, ואנשים אוהבים את זה מאוד. תמיד קורים אצלנו דברים, זה מקום שוקק (מלא) חיים.”

על פסטיבל הקולנוע

● איך נולד פסטיבל הקולנוע?

”בשנת 1983, פשהייתי בפסטיבל בקאן, החלטתי שאם יש פסטיבל בקאן, מדוע שלא יהיה כאן בארץ. לא היה לי כל כך מושג מהו פסטיבל, אבל שנה לאחר מכן עשיתי פסטיבל נפלא. ב-84 ערכנו את הפסטיבל הראשון, ומאז בכל שנה יש פסטיבל. אנשים מפל העולם אוהבים לבוא הנה, העיר העתיקה

קולק ואמרתי לו: תעזוב את הבתים האלה, יש לי מיליון דולר ואני רוצה להקים פה סינמטק. קולק שאל לשם מה צריך סינמטק, והרי יש בעיר הרבה בתי קולנוע. הסברתי לו שסינמטק זה לא רק בית קולנוע, זה מקום שבו מקרינים סרטים מלפני שבעים שנה, זה מקום שעושים בו רטרוספקטיבה של סרטים, מקום שמזמינים אליו אנשים מכל העולם לבוא ולהציג את הסרטים שלהם, וצריך גם ארכיון ובית קפה. טרי הבין שזה יהיה טוב מאוד לעיר, ונתן את ידו לעניין (הסכים). אף על פי שלקראת סיום הבנייה, אחרי המלחמה, המחירים עלו וההוצאות הגיעו כבר לשלושה וחצי מיליון דולר, הוא עזר לי לגייס תרומות מכל העולם וסיימנו לבנות את הסינמטק הנפלא הזה בירושלים, שרואים בו סרטים שאין לראות בשום מקום אחר בעיר.”

● מה עוד יש בסינמטק?

”יש לנו ארכיון ובו ארבעים אלף עותקים. כל הקולנוע הישראלי נמצא פה, מאז תחילתו ועד היום. קודם היו לנו קלטות, עכשיו פמוכן די-וי-די. כל אחד יכול לבוא ולראות סרטים. בספרייה יש לנו ספרים, תמונות, כל מה שקשור לקולנוע. בכל בוקר אנחנו מביאים הנה תלמידי בתי ספר לארבע שעות, ללמוד קולנוע. אחרי הסרט יש הרצאה ודיון. הרבה יוצרי קולנוע אומרים לי: 'אני גדלתי בסינמטק, אני מכיר את המקום מגיל עשר'.

יש לנו האוסף הכי גדול בעולם של כל הסרטים היהודיים שנעשו אי-פעם, בעיקר במזרח אירופה – רוסיה, פולין וצ'כיה – אבל בעיקר ברוסיה. נסעתי לרוסיה וקיבלתי מהארכיון הרוסי הרבה מאוד סרטים, סרטים נפלאים, שמראים איך האנשים גרו בשטעטל (עיירה) ברוסיה. אלה חיים שכבר אינם קיימים, וזו

פרשת נשא

(במדבר, מפרק ד', כ"א - עד סוף פרק ז')

כְּמוֹ שֶׁאֵנוּ אוֹמְרִים בְּתַפִּילַת עֲרַבִית: "אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת".

הַקְּבוּצָה הַשְּׁלִישִׁית: אֲנָשֵׁי הַמַּלְחָמָה (צָבָא וְכוּחוֹת הַבִּי-טָחוֹן). לָהֶם מִיּוֹעֵד הַפְּסוּק: **"יִשָּׂא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיִשֶּׁם לְךָ שְׁלוֹם"**. לַחֲיוֹת בְּעוֹלָם שֶׁל שְׁלוֹם, בְּלִי מַלְחָמוֹת.

קצר ולעניין

נִשְׁאַלְתָּ הַשְּׁאֵלָה: לָמָּה נוֹסַח הַבְּרָכָה הוּא קְבוּעַ וְכוֹלָל לֹא יוֹתֵר מִחֲמֹשׁ-עֶשְׂרֵה מִיָּלִים? לָמָּה הַתּוֹרָה לֹא הִשְׁאִירָה בְּיַד הַכּוֹהֲנִים אֶת הָאֲפָשְׁרוֹת לְבָרֵךְ אֶת הָעָם בְּאַרְיִכוֹת, כְּפִי שִׁמְצָאוֹ לְנִכּוֹן? (כְּפִי שִׁירָצוֹ).

הַתּוֹרָה בָּאָה לְלַמֵּד, שֶׁאֵין לְהַאֲרִיךְ בְּדַבְרֵי בְּרָכָה. לֹא כָּל הַמְּרַבֵּה בְּמִיָּלִים בְּשַׁעַת בְּרָכָה, הָרִי זֶה מְשׁוּבָּח. לְהַפְּךָ, בְּרָכָה קְצָרָה, הַפּוֹלָלֶת מִיָּלִים מְעֻטּוֹת אֲבָל בְּעֻלּוֹת מִשְׁמַעוֹת - עֲדִיפָה. בְּרָכָה הַיּוֹצֵאת מִן הַלֵּב - חֲשִׁיבוּתָה עוֹלָה עַל כָּל בְּרָכָה נִמְלָצֶת (וְהַנֶּאֱמָרֶת בְּמִיָּלִים גְּבוּהוֹת), שֶׁהַמִּיָּלִים מְרֻבּוֹת בָּהּ עַל הַתּוֹכָן.

בְּרַכַּת הַכּוֹהֲנִים, כְּפִי שֶׁהִיא מְנוּסַחַת בְּפָרָשְׁתָּנוּ, הִיא דוּגְמָה לְכָל מְבָרֵךְ - קָצֵר וְלַעֲנִיין. זֶה מִסֵּר גַּם לְכָל נֹאֵם וְדַרְשָׁן - דַּע אֶת סוֹד הַצְּמָצוֹם!

ש"ל נעליך

לְפִי הַחֲלָכָה, הַכּוֹהֲנִים חוֹלְצִים (מִזְרִידִים) אֶת נַעֲלֵיהֶם לְפָנֵי שָׁהִם עוֹלִים לְדוֹכֵן בְּבֵית-הַקֶּנֶסֶת לְבָרֵךְ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּ"בְּרַכַּת הַכּוֹהֲנִים".

הַדָּבָר בָּא לְרַמּוֹז לְכּוֹהֲנִים: כָּל הַבָּא לְשֵׁאת בְּרָכָה לָעָם, גַּם כְּאֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה זֹאת עַל-פִּי מַצּוֹת ה', צָרִיךְ לְקַיֵּם בְּעַצְמוֹ אֶת הַפְּסוּק: **"ש"ל (חֲלוּץ הוֹרֵד) נַעֲלִיךְ מַעַל רַגְלֶיךָ"** (כְּלוֹמֵר: הַתְּנַהֵּג בְּצִנִּיעוּת) (סֵפֶר שְׁמוֹת ב', ה'). בְּצִיבּוֹר הָעוֹמֵד בְּבֵית-הַקֶּנֶסֶת בְּרֹאשׁ מוֹרְכָן (כְּפוּף) לְפָנֵי הַכּוֹהֲנִים, כְּדִי לְקַבֵּל אֶת הַבְּרָכָה, יֵשׁ אֲוִירָה שֶׁל קְדוּשָׁה, שֶׁל קְבֻלָּה וְרָצוֹן טוֹב.

הַכּוֹהֵן הַמְּבָרֵךְ, הָעוֹמֵד עַל הַדּוֹכָן, נִרְאֶה כְּאִילוֹ הוּא מִתְנַשֵּׂא (מִתְגָּאֵה) עַל רֹאשֵׁי הָעָם וּמִשְׁמִיעַ לָהֶם אֶת בְּרַכְתּוֹ. לָכֵן הוּא מוֹפִיעַ לְפָנֵי הַצִּיבּוֹר יַחַף וּבְלִי נַעֲלִים, וּבִכְךָ מַפְגִּין בְּאוֹכְן סְמָלִי (סִימְבּוֹלִי) פְּשׁוּטוֹת, עֲנוּוָה וְצִנִּיעוּת.

פְּרַשַׁת נִשָּׂא הִיא הָאַרְוֶפֶה בְּיוֹתֵר בַּתּוֹרָה - 176 פְּסוּקִים. חֲז"ל צִיִּינוּ אוֹתָהּ יַחַד עִם הַמִּזְמוֹר הָאַרְוֶךְ בְּיוֹתֵר בְּסֵפֶר תְּהִלִּים - מִזְמוֹר קי"ט (176 פְּסוּקִים) וְהַמִּסְכָּת הָאַרְוֶפֶה בְּיוֹתֵר בַּתְּלֻמוֹד - בְּבֹא בַתְּרָא (בְּאַרְמִית - הַשַּׁעַר הַשְּׁלִישִׁי) (176 פְּסוּקִים).

פְּרַשַׁת נִשָּׂא עוֹסֶקֶת בְּמִגּוּן נוֹשָׂאִים: תִּיאוֹר עֲבוֹדַת הַכּוֹהֲנִים בְּמִשְׁכָּן; שִׁלּוּחַ (גִּירוּשׁ) טִמְאִים (לֹא טְהוֹרִים) מִן הַמִּחֲנֶה; דִּין אִשָּׁה סוֹטָה (אִשָּׁה שֶׁבָּגְדָה בְּבַעֲלָהּ); חֲנֻזִּיר (אָדָם שֶׁנֶּזֶר עַל עַצְמוֹ לֹא לְהַסְתַּפֵּה, לֹא לְהַתְגַּלֵּחַ וְלֹא לְשׁוֹת יַיִן); בְּרַכַּת כּוֹהֲנִים, תִּיאוֹר חֲנוּכַּת הַמִּשְׁכָּן בְּיַד נְשִׂאֵי הַשְּׁבֵטִים, וְעוֹד. אֵנוּ נִתְמַקֵּד (מוֹקֵד - פּוֹקוּס, מִרְכָּז) בְּנוֹשָׂא אֶחָד, נָעִים ו"מְבוֹרָךְ" - **בְּרַכַּת כּוֹהֲנִים** (רֹאוּ "מוֹשֵׁג הַשְּׁבִיעִי", לְמַטָּה).

הברכה המשולשת

כְּתוּב בְּפָרָשָׁה: **"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בְּנָיו כֹּה תִּבְרַכּוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמֹר לָהֶם: • יְבָרְכֶךָ ה' וְיִשְׁמְרֶךָ (שְׁלוֹשׁ מִיָּלִים); • יֵאָר ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶךָ (חֲמֵשׁ מִיָּלִים); • יִשָּׂא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיִשֶּׁם לְךָ שְׁלוֹם (שֶׁבַע מִיָּלִים)"** (בְּמִדְבָּר, פָּרָק ו' פְּסוּקִים כ"ב-כ"ה).

בְּרַכַּת כּוֹהֲנִים מוֹרַכֶּת מְשֻׁלֶּשֶׁת חֲלָקִים (הִיא נִקְרָאת גַּם: הַבְּרָכָה הַמְּשׁוּלֶּשֶׁת). הַמְּפָרְשִׁים דָּנִים בְּכוֹנֶנֶת הַבְּרָכָה וּבִשְׁאֵלָה מְדוּעַ דּוּקָא בְּרַכּוֹת אֵלֶּה. **ר' יצחק אברבנאל** (1437-1508) מְתִיחֵס אֶל הַבְּרַכּוֹת עַל-פִּי הָאֲנָשִׁים הַמְּבוֹרָכִים. לְדַעַתוֹ, הַבְּרַכּוֹת מְתִיחֵסוֹת לְשְׁלוֹשֶׁת הַמַּעֲמָדוֹת (הַקְּבוּצוֹת) שֶׁיֵּשׁ בָּעָם. הַקְּבוּצָה הָרִאשׁוֹנָה: עוֹבְדֵי הָאֱדֻמָּה, הַסּוֹחֲרִים וְהָאֲמָנִים. לָהֶם מִיּוֹעֵד הַפְּסוּק הָרִאשׁוֹן **"יְבָרְכֶךָ ה'"** - עַל-יְדֵי מִטֵּר (גֶּשֶׁם) בְּעֵתוֹ וּבְרָכָה בְּכָל מַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם. **"וְיִשְׁמְרֶךָ"** - יִשְׁמֹר אֶת מַעֲשֵׂי יְדֵיךָ מִכָּל נֶזֶק וְצָעָר. הַקְּבוּצָה הַשְּׁנִיָּה: אֲנָשֵׁי הַמִּחְשָׁבֶת, הָעוֹסְקִים בְּחוֹכְמָה, מְדַע וְתִיקוֹן הַמְּדִינָה. לָהֶם מִיּוֹעֵד הַפְּסוּק הַשְּׁנִי: **"יֵאָר ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ"**. הַחוֹכְמָה הִיא הָאוֹר, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: **"כִּי נֵר מַצּוּהַ וְתוֹרָה אוֹר"** (מִשְׁלֵי ו', כ"ג). **"וַיַּחֲנֶךָ"** (וַיִּתֵּן לְךָ דָּבָר טוֹב) בְּהַשְׁגַּת הַחוֹכְמָה וְהַדַּעַת,

נשא דע

"ברכת כוהנים"

בְּרַכַּת כּוֹהֲנִים הִיטָה נֶאֱמָרֶת בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ אַחֲרֵי קוֹרְבַּן הַתָּמִיד. כִּיּוֹם הִיא נֶאֱמָרֶת בְּבֵית-הַקֶּנֶסֶת אַחֲרֵי תְּפִילַת שְׁמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה בִּימֵי חוֹל, שְׁבָתוֹת, חֲגִים, תַּעֲנִיּוֹת (צוּם) וּבְתַפִּילַת נַעֲלָה שֶׁל יוֹם הַכִּיפּוּרִים. הַכּוֹהֲנִים פּוֹנִים בְּבִרְכָּתָם לְקַהֵל כְּשֶׁהֵם מְכּוּסִים בְּטָלִית. הֵם מְגַבִּיהִם (מְרִימִים גְּבוּהָ) אֶת יְדֵיהֶם מַעַל כְּתִפֵּיהֶם, וְאַצְבָּעוֹתֵיהֶם פְּשׁוּטוֹת (פְּתוּחוֹת). הֵם מְבָרְכִים: **"...אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמַצּוּוֹתָיו וְצִוָּנוּ "לְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה"**. הַחֲזָן קוֹרֵא אֶת מִילּוֹת הַבְּרָכָה - **"יְבָרְכֶךָ"** וְכְדוּמָה, וְהֵם חוֹזְרִים אַחֲרָיו מִיָּלָה בְּמִילָה. יֵשׁ נוֹהֲגִים שְׂאֵבֵי הַמִּשְׁפָּחָה, בְּזִמְן הַבְּרָכָה, כּוֹנִס (מְכַנֵּס) אֶת יְלָדָיו תַּחַת טָלִיתוֹ, כְּדִי שֶׁתֵּהָא הַבְּרָכָה שׁוֹרָה עַל כָּל בְּנֵי בֵיתוֹ. בְּתוֹם הַבְּרָכָה מְנַשֵּׁק הַיָּלָד אֶת יַד אָבִיו, וּמָה נֶאֱמָר מֵרָאָה זֶה.

המשך מעמוד 7

ליה ון ליר - סיפור מהסרטים

דֶּרֶךְ הוֹלָנְדֵּר וְאַחֵר כֵּךְ הִבִּיא אוֹתָם לְאִנְגְלִיָּה. הוּא הוֹדְקָה מְאוֹד עִם אֲנָשִׁי 'אֶקְסוֹדוּס', הִבִּיא מְטוֹסִים לְאַרְצָה, הִיָּה כֹאֵן בְּמַלְחַמַת הַשַּׁחֲרוּר, אַחֵר כֵּךְ חוֹזֵר לְלוֹנְדוֹן וְאֵמֵר שֶׁאֵינוּ חוֹזֵר כִּי הוּא רוֹצֵה לַחֲיוֹת בִּישְׂרָאֵל.

כֹּאֵן פֶּגֶשׁ אֲנָשִׁים שֶׁהֵיוּ לְרוּחוֹ (שֶׁאֵהָב אוֹתָם), כְּמוֹ עֶזְרַי וַיִּצְמָן וְחִבְרֵי קִיבּוּצִים. הוּא בֹא לַחֲיוֹת פֶּה, וּב־1950 פִּגְשְׁתִּי אוֹתוֹ. הוּא נִפְטֵר בְּשַׁנַּת 1992 אֲבָל אֲנִי מִמְּשִׁיכָה אֶת מִפְּעָלוֹ. מִי שֶׁנִּתֵּן לִי כּוֹחַ לְהַמְשִׁיךְ - אֵלֶּה הַחֲבֵרִים שֶׁבָּאוּ ל'שִׁבְעָה' וְלֹא עוֹזְבוּ אוֹתִי לְבָהּ. בָּאוּ מִפְּרִיז וּמִנִּיּוֹ-יֹרְק, הִרְבֵּה חֲבֵרִים, וְכָל הַזְמָן יִשְׁבְּנוּ וְדִיפְרְנוּ וְדִיפְרְנוּ וְזֶה נִתֵּן לִי אֲפָשְׁרוֹת לְהַמְשִׁיךְ".

• מה הקשר שלך למכון ון ליר?

"אֲמַא שֶׁל בַּעֲלֵי הַקִּימָה אוֹתוֹ וְתִמִּיד אִמְרָה לִי: מָה אֶת מַתְעַסְקָת עִם הַסְרִטִים, זֶה לֹא רְצִינִי, אֶת צְרִיכָה לַעֲשׂוֹת מִשְׁהוּ עִם הָאֶקְדָּמִיָּה.

אֲנִי חוֹשֶׁבֶת שֶׁהַמְּכּוֹן הוּא מְקוֹם נִפְלָא לְאֲנָשִׁים נִפְלָאִים, אֲבָל זֶה מְקוֹם אַחֵר לְגִמְרִי. אֲנִי שִׁיכָּת לְכֹאֵן וְלְהַמּוֹנִי הָאֲנָשִׁים שֶׁבָּאִים הֵנָּה".

• את ממשיכה לנסוע לפסטיבלים בעולם?

"עַכְשָׁיו פַּחוֹת, כִּי קִשָּׁה לִי לְנִסּוּעַ, אֲבָל הִיִּיתִי נוֹסַעַת לְשִׁישֶׁה-שְׁבַעַה פִּסְטִיבָלִים כָּל שָׁנָה. הִיִּינוּ קָמִים בְּשִׁבְעַת בְּנוֹקָה, אוֹכְלִים אֲרוּחַת בּוֹקֵר וְרוֹאִים אֲרַבְעָה אוֹ חֲמִישָׁה סְרִטִים. אַחֵר כֵּךְ הֵיוּ קְבֻלוֹת פָּנִים, וּפְגִישׁוֹת עִם אֲנָשִׁים מְעַנִּינִים וּמְקַצְעִיִים, אוֹתָם הָאֲנָשִׁים שֶׁבָּאִים לְכָל הַפִּסְטִיבָלִים. קוֹלְנוּעַ קוֹלְנוּעַ קוֹלְנוּעַ, זֶה הַשִּׁיגְעוֹן שֶׁל כּוֹלֵם. נִתְּנוּ לִי שֵׁם אֶת הַתּוֹאֵר The Godmother of the Festival Mafia.

כִּיּוֹם אֲנִי לֹא מְנַכֵּ"לִית אֵלֶּה נְשִׂאָה, אֲבָל אֲנִי עֲדִיין קְשׁוּרָה מְאוֹד. גַּם אִם אֵינִי יוֹכֵלָה לַעֲשׂוֹת מָה שֶׁעֲשִׂיתִי קוֹדֵם, עֲדִיין אֲנִי בֹאָה בִּ"11 בְּפוֹקֵר וּלְפַעְמִים גּוֹמֶרֶת בִּ"12 בְּלִילָה: יֵשׁ סְרִטִים, בְּמָאִי כְּלִשְׁהוּ מְגִיעַ, אוֹ מִשְׁהוּ מְעַנִּין שֶׁאֲנִי רוֹצֵה לְרֹאוֹת. בְּקִיצוֹר, אֲנִי כֹאֵן. כָּל זְמַן שֶׁאוֹכֵל לַעֲמוֹד עַל הַרְגָּלִים וְהָרֹאשׁ יַעֲבֹד, אֲנִי מְמַשִּׁכָּה".

אֲנִי מְאַחֲלָת לְךָ שְׂזֶה יִמָּשֵׁךְ עוֹד שָׁנִים רַבּוֹת.

זמני הדלקת הנרות

עֶרֶב שַׁבָּת			מוצ"ש			עֶרֶב שַׁבָּת			מוצ"ש		
20.24	19.21	בְּאֵר-שֶׁבַע	20.23	19.09	חֵיפָה	20.27	19.13	תֵּל-אָבִיב	20.23	19.05	יְרוּשָׁלַיִם